

VIKINGELANDSBYEN

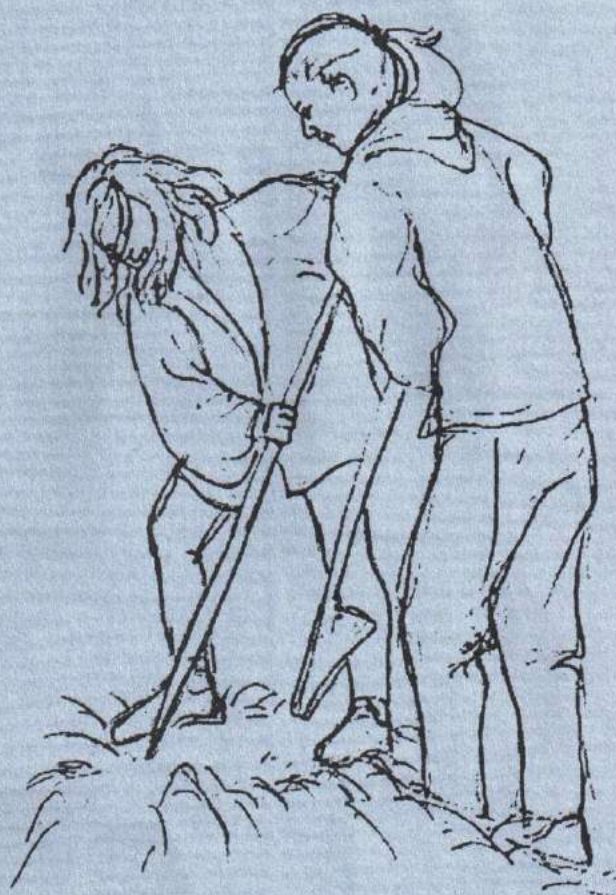
2. ÅRSBERETNING

1994

Jørgen Bay

og

Jørgen Poulsen

ill: Annemarie Arce

PÆDAGOGISK CENTRAL

Albertslund Kommune
2620 Albertslund

INDLEDNING

Sidste år ved denne tid skrev vi på dette sted:

Helt nødvendigt allerede fra næste forår er således:

- rindende vand!
- elektricitet til opvarmning af personalefaciliteterne og til genopladning af mobiltelefonens batterier.
- mere plads, én stol pr. ansat, fastansatte såvel som projektbeskæftigede. Enten én stor skurvogn eller to mindre.

Vi fik mere plads - en større skurvogn - men ikke andet!

I de to sidste afsnit i denne årsberetning peger vi på en række udviklingsmuligheder for Vikingelandsbyen. Fælles er at ingen af dem vil kunne påbegyndes uden, at i det allermindste disse minimumskrav fra i fjor er opfyldt. Vi vil næppe heller kunne opretholde et status quo-niveau, idet det forudsætter en forventning om at disse helt elementære faciliteter indrettes snarest. Det vi må og skal have er:

V A N D O G V A R M E

Denne vores anden årsberetning skal i øvrigt læses som en fortsættelse af den første fra 1993. Vi har bestræbt os på at undgå gentagelser, men begrænset os til at nævne årets nyskabelser, som de kommer fysisk til udtryk i Vikingelandsbyen (især afsnit 1-9), og som de finder sted i vores hoveder (især afsnit 10 og 11).

INDHOLD

1. Det rekonstruerede miljø.....	2
2. Personalefaciliteterne.....	3
3. Personalet.....	3
4. Kurserne.....	4
5. Den pædagogiske virksomhed.....	5
6. Fritid, folkeoplysning og turisme.....	8
7. Samarbejdsrelationerne.....	9
8. Medierne.....	9
9. Kulturby 96.....	10
10. Vikingelandsbyens tre hovedopgaver.....	11
11. Vikingelandsbyens pædagogik og muligheder.....	13

1. DET REKONSTRUERED E MILJØ

	Vikingelandsbyen vokser og bliver mere og mere vikingetid. I takt med børn og voksne "trælleindsats" kommer vi af med flere og flere af de ting, som vi kalder snyd.
Inventar	I vinterens løb fremstillede vi skåle, fade, jerngryder med stativ, blæsebælg, spil, brikker til brikvævning m.m. I sæsonens løb er der blevet suppleret med pileflet- og halm-løbskurve, skeer, krus, kår og tovværk (hamp, hestehalehår og lindebast). Syprojektet syede 4 flotte voksendragter og et antal børnedragter til os. Disse rekonstruktioner har stor betydning for oplevelsen af Vikingelandsbyen.
Hegn	Vikingelandsbyen er endnu ikke hegnet helt ind, men vi er nået rundt med alle hegnsstaverne af eg. Det sidste fletværk gøres færdigt som noget af det første i næste sæson. Først på sæsonen fik vi hjælp af en pensioneret sløjdlærer, som fremstillede et eksemplar af vores lågemodel.
Anlæg	Vi har flyttet kogeøen til en mere central plads i nærheden af køkkenhave og beboelseshus. I tilknytning til kogeøen er der lavet et fast bord, og en brændehek er under opførelse. Fårefolden har fået en tung uhåndterlig låge og en stente (trappe). Skoven har givet os $\frac{1}{2}$ ha mark op mod vestsiden af landsbyen, så nu mangler vi kun dyrene.
Træer	Vi har fået plantet eg, bøg, ask, hassel, vilde æbler, slåen og vilde roser til afløsning af den eksisterende beplantning af ahorn. Langs hele sydsiden har vi sat pil. Trods sommerens tørke har en stor del overlevet, og i løbet af få år bliver vi selvforsynende med pil til fremstilling af kurve.
Brønd og ovne	Vi har påbegyndt udgravningen af vores vikingetidsbrønd - undervejs fungerer den som lergrav. I år har vi af leret bygget en bageovn og en røgeovn. En hovedport med to låger er på vej.
Vævehuset	Væve- og smedehusene fungerer nu. Vævehuset har fået et simpelt loft til opbevaring af pil og ruglanghalm. Opstad-væven er klar til brug, og brikvævningen er i fuld gang. Vi må endnu bruge et hjørne af vævehuset til opbevaring af pottemagerler, værktøj, potteskår, ildskørnet granit m.m.
Smedjen	Med skelen til forskellige arkæologiske oplæg blev smedjen indrettet og taget i brug i sommer. Vi holdt officiel ind-

vielse på vores fødselsdag. Vi mangler stadig hyldeplads, bænke, skamler, kister m.m. Det bliver også nødvendigt at lave en form for aftræk i gavlene. Der skal indrettes et arbejdsmiljø udenfor i tilknytning til smedjen.

Nye behov: langhus	Bygning af et langhus trænger sig mere og mere på. Vi har haft regnvejrsdage, hvor vi kun med henvisning til vikingetidens idealer om råstyrke og udholdenhed har kunnet gennemføre de aftalte besøg. Vi har ikke nok indendørsplads til at vi kan lave husflidsaktiviteter med en hel gruppe børn.
Småbygninger	Et mindre grubehus og en staklade til opbevaring og til huggehusarbejde er ligeledes på planlægningsstadiet.
Rindende vand	En permanent løsning på vores problem med rindende vand er i dag vores mest presserende behov.

2. PERSONALEFACILITETERNE

Skurvogn	Med leje af en ca. 20 m ² stor skurvogn og en toiletkabine forbedrede vi personalefaciliteterne væsentligt. Vi kunne være der og lige akkurat have plads til, at børnene kunne smide deres moderne cykelhelme og skoletasker på gulvet, inden de begav sig ned i landsbyen.
Bygningsbehov	Vi må alligevel konstatere, at det langt fra dækker vores behov. Personalefaciliteter i form af en bygning med vand, lys og varme må være et minimumskrav. Vores ønske er et godt 100 m ² stort rådt skovhus med tilhørende redskabsskur. Huset må have de nødvendige personalefaciliteter samt kontor/bogsamling, skolestue/omklædningsrum og værksted. Bygningen vil kunne fungere som Vikingelandsbyens multirum. Repræsentation/udstilling og daglig arbejdsplads for personalet. Beskæftigelsesprojekt i vinterhalvåret, møde- og aktivitetssted for en venneforening m.m.

3. PERSONALET

Vi har været to fuldtidsansatte projektledere til at forestå det daglige arbejde og videreudvikle Vikingelandsbyen i perioden 1/4 - 31/10 1994.

Ialt 8 unge i jobtilbud har i længere eller kortere perioder

været ansat hos os til enten pædagogisk eller praktisk arbejde. I forbindelse med fritidstilbudet "Vær viking for en uge" i sommerferien, har vi haft ansat en 30-timers medhjælp i hver af de to uger. Vi har endvidere haft to erhvervspraktikanter i hver en uge.

I forbindelse med åbent-hus arrangementer har vi hyret tre forskellige håndværkere samt et bryderlandshold.

Det er et mangesidet arbejde, der foregår i Vikingelandsbyen. Vi kan beskæftige endel flere unge med vores forskellige projekter. Vi vil til næste sæson prøve at opspore to langtidsledige til varetagelse af opgaver dels i beboelseshuset og specielt til vævehuset. Længere fremme peger vi på flere relevante opgaver, vi kunne påtage os i vinterhalvåret. Der bør være plads til et job, vi kan leve af i forbindelse med Vikingelandsbyens virke.

4. KURSERNE

På baggrund af erfaringerne fra sidste år valgte vi i år at arrangere tre praktisk betonedede kurser for kommunens lærere og pædagoger umiddelbart efter sommerferien. Som følge af lærernes tjenestetidsaftale skulle kurserne være søgt allerede i maj måned. Kurserne blev opslået som en del af Pædagogisk Centrals brede årlige kursustilbud.

Kursusindhold

Vi tilbød tre eftermiddagskurser der blev afviklet inden for 12 dage omkring slutningen af august. Man kunne deltage i et eller flere af kurserne. I løbet af de tre eftermiddage skulle det være muligt at deltage i en række af de aktiviteter som børnene kan komme til at prøve: forskellig slags madlavning, smedning, halmløbbinding, støbning, pilefletning samt husflidsarbejde i træ.

Deltagelse

Til de tre kurser havde der meldt sig henholdsvis 9, 18 og 13 deltagere hvoraf mange havde meldt sig til alle tre. Af de tilmeldte deltog henholdsvis 3, 11 og 9 personer. Det viste sig efter første kursus, at nogle deltagere havde glemt at de havde meldt sig, andre havde i maj meldt sig til flere kurser end de fik 0-timer til, mens atter andre i mellemtiden var nødt til at deltage i møder. De to sidste kurser fik således større deltagelse fordi deltagerne fik en

reminder.

Selve kursusforløbene var efter vores skøn til deltagerne tilfredshed, men vi vil fremover være opmærksomme på, at deltagerne skal mindes om deres tilmelding en uges tid inden kursets afholdelse.

5. DEN PÆDAGOGISKE VIRKSOMHED

Tilmelding

Vikingelandsbyens hovedaktivitet har også dette år været at tage imod besøgende grupper fra kommunens skoler og daginstitutioner og lade dem deltage i forskellige aktiviteter. Besøg har man aftalt med os ved at ringe i kontortiden kl. 8.30-9.00 på hverdage. Her aftales tidsrummet og besøgets indhold. Almindeligvis kommer skoleklasser mellem 9 og 13, børnehaver mellem 10 og 15, fritidshjem mellem 10 og 15 i ferierne og ellers efter skoletid. Nogle lærere har udtrykt ønske om at kunne kontakte os lidt tidligere på dagen. Tilsvarende har en del klasser mulighed for at ankomme allerede kl. 8.30. Disse reaktioner vil vi prøve at tage hensyn til ved næste års planlægning.

Statistik

I år har man kunnet tilmelde sig inden for 22 uger med sammenlagt 105 hverdage. I den tid har vi haft 98 besøg fordelt på 58 forskellige hold. 3 hold har besøgt Vikingelandsbyen 5 dage (heraf 2 hold 5 dage i træk), 4 hold har været der 4 dage, 3 hold 3 dage, 12 hold i to dage hver, og de sidste 36 hold har besøgt os én gang i 1994. Af de 58 hold havde 21 besøgt os i 1993.

Efterspørgsel

Efterspørgslen har været stor fra starten. Inden vi åbnede for almindelig tilmelding, havde vi lavet nogle aftaler med grupper der havde emneuger, havde plantet træer i november eller havde besøg af en venskabsklasse. Derfor var der kun 15 ledige dage fra 1. maj frem til skolernes sommerferie, og de blev revet væk på tre dage. Da vi nåede frem til sommerferien var stort set alle dage optaget frem til efterårsferien som vi reserverede til et særligt arrangement for fritidshjem.

Det er især skolerne der har fået øje for Vikingelandsbyens muligheder. Af de 98 besøg var de 56 fra skoler fordelt på 37 klasser eller emneugegrupper, mens 21 besøg var fra 9

Sammenligning med 1993	fritidshjemsgrupper og 20 besøg fra 11 børnehavegrupper. En sammenligning med 1993 hvor vi dog havde en måned mindre at arbejde i, viser en øgning i antallet af besøg på 66%. Antallet af besøgende hold er dog kun øget med 29% eftersom det er blevet mere almindeligt med flere besøg pr. hold. I fjor var det 9 hold vi så mere end én gang, i år har det været 22 hold. Ser vi specielt på skolerne, er antallet af besøgende grupper fordoblet og deres samlede besøg næsten tredoblet. For fritidshjemmene er besøgsantallet omtrent som i 1993, mens vi faktisk har set mindre til børnehaverne. Disse forhold vil vi diskutere konsekvenserne af når planlægningen af den kommende sæson påbegyndes.
Besøgsforløb	Besøgsforløbene har generelt fulgt samme mønster som året før. Der er dukket nye nuancer op i samspillet med børnene - det giver vi et par eksempler på længere fremme. Et par ny-skabelser skal nævnes her. Træplantningsprojektet som blev gennemført med fem indskolingsklasser i november, blev fulgt op på den måde, at de fem klasser fik mulighed for at reservere en dag hvor der særligt blev fokuseret på træ og træer, og hvor de alle kom til at snitte og hugge i træ. Til disse klasser laver vi et særligt træprogram til hvert af de kommende år, dog uden at give dem fortrinsret ved tilmeldingen.
Træplantning-projektet	Et par besøgsforløb har taget udgangspunkt i de projektforslag som vi havde formuleret i et særnummer af vores nyhedsbrev. En 1.-klasse påtog sig at stå for dyrkningen af vores køkkenhave - et projekt der blev omfattende modarbejdet af vejrforholdene og vores manglende adgang til vand ad libitum. En indskolingsafdeling deltog som et led i deres emneuge i bygningen af en udendørs bageovn, og en gruppe fra kommunens specialskole lagde grunden til en udendørs røgeovn som der blev bygget videre på igennem sæsonen.
Forskellige projekter	En 6.-klasse konverterede deres sløjdtimer til et ugelangt projekt i Vikingelandsbyen hvor hvert barn koncentrerede sig om én opgave samt havde én dag på køkkenholdet. Deres ophold diskuteres mere indgående i det afsluttende afsnit. En 5.-klasse var i en uge medbyggere på stenten og brænde-hækken. Flere hold med mindre børn har haft det projekt at lave vikingetidskopper én dag og så efter ca. en måneds tør-

Smedjen i brug	retid at være med til at brænde kopperne i åbent bål. Nyt i år har været, at smedjen kunne indgå i aktiviteterne i Vikingelandsbyen efter sin hensigt. Der er allerede smedet utallige søm og pilespidser, og der er støbt thorshamre af tin - et meget efterspurgt produkt som er indgået i handler af forskellig slags.
Efterårsferien	I erkendelse af fritidshjemmenes ringe muligheder for at bruge Vikingelandsbyen til daglig, reserverede vi efterårsferien til dem. Vi valgte fire fritidshjem der havde ytret interesse for det, til at deltage i et idrætsarrangement, hvor hvert fritidshjem fik en dag til at indøve otte idrætsdiscipliner der kendes fra vikingetiden. På feriens sidste dag mødtes de fire grupper til et stævne (Riisbyleikene 994), hvorfra det vindende hold hjembragte en vandretrofæ (Hjallerhornet). Arrangementsformen har vi tænkt os at følge op i de kommende år, idet vi gradvist introducerer vikingetidens idrætsbegreb som også har indbefattet digtning, musik, håndværk m.v.
Andre aktiviteter	Udover de ovenfor nævnte besøg som har krævet tilmelding, har vi gennemført et par andre aktiviteter. Omkring starten af juni deltog vi i daginstitutionernes Børnefestuge i Kongsholmparken. Vi havde lånt et vikingetidstelt af Vikingskibshallen i Roskilde og slog det op blandt lejrens øvrige telte. Foran teltet var der dagen igennem tre faste aktiviteter igang: madlavning ved hjælp af en medbragt skubbekværn, lerkar, jerngryde og diverse køkkengrej, smedning ved hjælp af medbragt ambolt, blæsebælge og værktøj samt en på stedet opbygget esse, og endvidere snitning af træskeer med snitøkser og knive. Ind imellem arrangerede vi kampe mellem de tilstedeværende børn.
Børnefestugen	Vi fik på denne måde gjort lidt reklame for Vikingelandsbyen, vi fik vist en anden side af livet i vikingetiden: den omrejsende håndværker, og vi fik markeret Vikingelandsbyen som en del af livet og kulturen i Albertslund kommune.
Sommerferieaktiviteter	Det skal også nævnes at vi i to uger i sommerferien på samme måde som sidste år indgik som et led i Børneforvaltningens sommerferieaktiviteter med tilbudet "bliv viking for en uge".

"Løse" gæster Endelig har som i fjor haft en række grupper - børnehaver, skoleklasser, dagplejehold - og enkeltpersoner som uanmeldte men absolut velkomne gæster i Vikingelandsbyen. 30 grupper har vi noteret i vores kalender, men der har været flere, såvel i arbejdstiden som uden for. Så vidt muligt søger vi at hjælpe gæsterne lidt til rette, viser dem hvor de kan slå sig ned og tænde et bål og svarer på nogle af de spørgsmål de har. Også vores tilmeldte børn ved at gæsterne er velkomne, og de giver udtryk for stolthed over at det er dem der hører til.

6. FRITID, FOLKEOPLYSNING OG TURISME

Financiering

Vi havde i lighed med 1993 tænkt os at arrangere 10 åbenthus søndage. Der var dog fra starten uklarhed omkring finansieringen som i fjor blev klaret med et beløb fra "mindst-5%-puljen" der er en engangsbevilling. Det som især har betinget disse søndages succes, er deltagelsen fra skiftende håndværkere der demonstrerer og sætter igang. Deres honorering og gæsternes materialeforbrug kræver nogle ressourcer, som vi ikke mener skal tages ud af den pædagogiske virksomhed. I år har vi fået bevilget et engangsbeløb fra fritidsforvaltningen, et beløb fra Albertslund Festuge samt et beløb fra Danmarkshistorien i Vestskovens grundlovsdagsbudget. Med disse ressourcer i ryggen har vi gennemført 6 arrangementer: En lørdag i Albertslund Festuge med islands-hesteklubben Hrimnir, lørdag og søndag omkring grundlovsdag med præsentation af en rebslager og to søndage i henholdsvis juni og august med pilefletteren fra i fjor.

Årets arrangementer

Årsfesten

Det sjette arrangement er en nyskabelse som vi forventer at kunne videreføre den første søndag i september i de kommende år: Vikingelandsbyens årsfest. I år stod den i smedningens tegn: Vores egen smedje blev indviet, og samtidig præsenterede vi en gæstende smed der medbragte telt og flytbar smedje. På programmet stod desuden musik ved Albertslund Musikskoles Saxofonkvartet, taler af Eliza Fonnesbech-Sandberg fra Københavns Amtsmuseumsråd samt vores politiske chef Jette Kammer Jensen. Endelig var der Hrimnir der gav rideopvisning og det danske glimabryderlandshold der gav op-

Folkeoplysning visning i denne gamle idrætsgren.

Vi håber med tiden at kunne få et fast økonomisk grundlag under denne vigtige side af vores virksomhed. Det er på disse dage børnene tager deres forældre med ud i Vikingelandsbyen, så vi kan få lejlighed til i al beskedenhed at drive lidt engagerende folkeoplysningsvirksomhed, samtidig med at gæsternes geografiske tilhørsforhold viser os, at der ligger en betydelig turistmæssig attraktion i rekonstruerede fortidsmiljøer af Vikingelandsbyens slags. Denne attraktion vil gradvist øges, i og med at miljøet i kraft af den stadige udbygning får stadig mere atmosfære og autencitet.

7. SAMARBEJDSRELATIONERNE

Forvaltningerne Vi har kunnet glæde os over det samme net af samarbejdspartnere både inden for og uden for det kommunale system som sidste år. I forhold til Børneforvaltningen blev især turbulensen omkring den pædagogiske udviklingschef følelig for os i negativ forstand. Vi har haft øgede samarbejdsrelationer til Beskæftigelsessekretariatet i forbindelse med udformningen af det endnu ikke realiserede vinterbeskæftigelsesprojekt. Vi ser frem til et øget samarbejde med Fritidsforvaltningen dels med hensyn til Kulturby 96 og dels forhåbentlig omkring vores åbent-hus virksomhed som vi var inde på oven for.

Københavns
Amtsmuseumsråd Også med Københavns Amtsmuseumsråd som i forvejen er vores arkæologisk-faglige bagland, tegner der sig et kommende samarbejde i forbindelse med et kulturbyprojekt som omtales lidt længere fremme, og om et forhåbentligt kommende vestegnsmuseum.

Vestskoven Skoven er fortsat en uundværlig samarbejdspartner som i år har skaffet os mark til dyrehold samt et løfte om at levere gravearbejde til en videreførelse af en eventuelt kommende vandledning fra "hovedkvarteret" ned til marken.

8. MEDIERNE

Albertslund-
Posten Albertslund-Posten har fulgt os pænt i år med fyldige foromtaler af åbent-hus arrangementer og årsfest og med gode ind-

- levede reportager om sommerferieaktiviteterne og om en new-zealandsk medarbejder vi har haft.
- TV2 Et filmhold fra en lokal Tv-station har fulgt et hold børn et par timer en dag, hvilket skulle have resulteret i en reportage på den pågældende kanal.
- Nyt fra Vikingelandsbyen Nyt fra Vikingelandsbyen har vi lavet som fem ordinære numre, et særnummer om vikingetidsprojekter og en løbeseddel under Børnefestugen om kulturbyplanerne. For os er dette nyhedsbrev en vigtig kommunikationskanal som vi har indtryk af bruges af lærere og pædagoger i vidt omfang.

9. KULTURBY 96

- Børnefestuge I år er der sket følgende: Skov- og Naturstyrelsen har givet tilsagn om, at Børnefestugen i 1996 kan disponere over et stykke brakmark på 6 ha beliggende ved Dyssekilde og Risby Å 500 m nord for Vikingelandsbyen. Kulturbysekretariatet har meddelt gennem Fritidsforvaltningen, at de kan støtte en international børnelejr. Da det ikke er tanken at underminere Børnefestugens lokale præg og uformelle samværsformer, arbejdes der nu ud fra stikordet "internationalt islæt".
- Alle tiders marked De kulturhistoriske museer i hovedstadsområdet herunder Københavns Amtsmuseumsråd planlægger en række arrangementer under titlen "Alle tiders marked". Det første marked skal holdes i anden weekend af juni 1996, og i slutningen af juli sluttet af med et stort marked i København. Der arbejdes i dette regi med en ide om, at Vikingelandsbyen skal være overnatningssted for en vikingekaravane undervejs fra Løjre til København. Det skulle blive 26.-27. juli.
- Lokalt marked I den sammenhæng prøver vi at få opbakning til at arrangere et "lokalt marked" i første weekend af juni med deltagelse af vikingegrupper der arbejder med håndværk og musik. Nogle af disse "vikinger" kunne herefter være med til at sætte korlorit på Børnefestugen som normalt afholdes på denne tid af året. Alle disse mange ideer skulle gerne blive meget mere konkrete i løbet af 1995.
- Langhuset Med hensyn til planerne om at opføre en hovedbygning/langhus er der heller ikke noget endeligt svar fra Kulturbysekretariatet endnu. Byggeprojektet vil vi under alle omstændig-

heder og uanset hvem der måtte betale, fortsat være stærke fortalere for. Vi mener at vores vikingetidsmiljø først er færdigt når der står en hel vikingegård. Desuden vil den som sagt give den pædagogiske virksomhed et gevaldigt løft.

10. VIKINGELANDSBYENS TRE HOVEDOPGAVER

I slutningen af august sendte vi følgende til vore kommunalpolitikere:

Vikingelandsbyen i Albertslund

Kære kommunalbestyrelsesmedlem.

I forbindelse med invitationen til vores årsfest og som et a propos til budgetforhandlingerne vil vi lige i al korthed pege på nogle af de muligheder, som ligger i Vikingelandsbyen i den nærmeste fremtid.

1. Pædagogik. Det vi forsøger i det daglige arbejde, er at give børn fra skoler og daginstitutioner en oplevelse af hverdagslivet i et lavteknologisk samfund som vikingetidens. Det gør vi ved at igangsætte forskellige aktiviteter som har med madlavning, husflid, håndværk, landbrug, byggeri og fritidsfornejelser at gøre. Det kan gøres forsvarligt med den nuværende personalenormering, dvs. to fuldtidsansatte projektledere samt et vist antal unge bistanndsklienter. Det har også betydning at der er overskud til en stadig udvikling af landsbyens fysiske rammer, sådan at den kommer til at ligne et gårdanlæg fra vikingetiden. I øjeblikket er det især mangelen på rindende vand der føles belastende, og som bl.a. hindrer etableringen af et dyrehold.

2. Fritid og kultur. Efterhånden som vikingetidsgården tager form, får den stadig større interesse som et udflugtsmål med klare turistmæssige kvaliteter. Både lokalt og fra grupper i ind- og udland har der været vist interesse og arrangeret besøg. Vores åbenthus-arrangementer med skiftende gæstehåndværkere har været velbesøgte, men har desværre i år måttet skæres ned pga. problemer med finansieringen. Vi har forskellige initiativer i gang i forbindelse med Kulturbry-96: et samarbejde med institutionerne om en børnefestuge, et samarbejde med Københavns Amtsmuseumsråd om et vikingetidsmarked, der skal indgå i det tværmuseale projekt "Alle tiders marked", og endelig vores eget projekt langhus/hovedbygning.

3. Beskæftigelse. I øjeblikket beskæftiger vi 3-6 unge ad gangen med forskellige arbejdsopgaver i Vikingelandsbyen. I samarbejde med Beskæftigelsessekretariatet er der skitseret et projekt, hvorefter yderligere 10 unge beskæftiges med vækkejsproduktion, tilsyn og vedligeholdelse mm. i vinterhalvåret. Den kommende vinter kan det lade sig gøre i skurvogne, såfremt rindende vand og elektricitet indlægges, men på længere sigt kræver det permanente bygninger.

Selv om det pædagogiske arbejde er det primære formål med Vikingelandsbyen, ser vi en tendens til at kultur og beskæftigelse spiller en stadig større rolle. Især på kultursiden savner vi økonomiske ressourcer til at realisere nogle af de muligheder vi har nævnt.

Venlig hilsen, Jørgen og Jørgen

Det er kommet til at stå stadig mere klart for os, at det er denne tredeling af Vikingelandsbyens opgaver der vil blive gældende, og at der må drages konsekvenser ud fra den opfattelse.

Helårsansættelse Den første konsekvens er faste og varige helårsansættelser. Den føles påtrængende ikke mindst i dette øjeblik, hvor vores ansættelser som projektledere for denne omgang ophører om tre dage. I øjeblikket er der en følelig mangel på kontinuitet i planlægningsarbejdet som vi først er i stand til at genoptage om fem måneder med risiko for lejlighedsvis hovsa-løsninger som følge af tidspres. Tilsyn med og veligholdelse af landsbyen ligger også helt stille i vintersæsonen. Pædagogisk vil det være en gevinst at kunne præsentere børnene for livet i vikingetiden også i de kolde måneder, selv om det af mange grunde bliver i mere begrænset omfang.

Folkeoplysningsmidler Den anden konsekvens er som en følge af den første, at der må tilføres virksomheden flere midler. Det er der allerede åbnet for i kraft af Beskæftigelsessekretariatets tilsagn om at financiere et beskæftigelsesprojekt i vinterperioden. Tilsvarende forestiller vi os en model hvor Fritidsforvaltningen indgår som medfinanciør, i det omfang vores arbejde er rettet mod et bredere publikum og ligefrem kan siges at have folkeoplysende karakter, sådan som det er tilfældet med de åbent-hus arrangementer der har fundet sted hidtil. Det vi er fortalere for er altså, at Vikingelandsbyen kommer til at figurere med et fast årligt beløb på kulturbudgettet der kan betale det arbejde som ydes af det faste personale og af diverse gæsteinstruktører samt det forbrug af materialer og slid på anlæggene der finder sted i forbindelse med den folkeoplysende og turismeorienterede virksomhed i Vikingelandsbyen.

Salg af pladser En tredje konsekvens vi vil pege på er muligheden for at sælge dage til nabokommunerne. Vi får jævnligt henvendelser fra pædagoger og lærere fra især Glostrup, Ballerup og Ledøje-Smørum som gerne vil have del i herlighederne. Vi kan forestille os en model hvorefter de kommuner man kunne aftale det med, betalte hvad det kostede at drive Vikingelandsbyen i for eksempel en uge mod til gengæld at kunne indgå i

den almindelige pladsbestillingsprocedure med ret til fem dage. Vi ville på denne måde få en mulighed for at forlænge sæsonen, samtidig med at vi stadig kan dække albertslundernes behov.

Fonde

Vi har i et vist omfang søgt og fået midler fra andre kilder end Børneforvaltningens og Fritidsforvaltningens kasser. Fra Københavns amt har vi sammenlagt modtaget 50.000 kr., fra Tips- og Lottomidlerne 76.000 kr. og fra Nykredit 25.000 kr. Der kan utvivlsomt søges og opnås større og mindre beløb fra andre private fonde, men det kræver i første omgang at der afses tid til at opspore de relevante fonde og til at formulere specifikke ansøgninger til specifikke formål. Der er vist ingen tvivl om at det i det lange løb er ulejligheden værd.

Selvforvaltning

En sidste konsekvens af tredelingen af Vikingelandsbyens opgaver og dermed af tilførslen af ressourcer fra flere forvaltninger og andre kilder er efter vores opfattelse, at forvaltningen af disse midler overlades til landsbyens projektledelse som ansvarlige for udarbejdelse af arbejdsplaner og opstilling af budget. En politisk udnævnt bestyrelse kan have det overordnede tilsyn med arbejdet. Et sådant system ville give større fleksibilitet med hensyn til at skaffe indtægter udefra til dækning af projekter af forskellig karakter. Vi kan her anbefale vores årsberetninger som egnede diskussionsoplæg, når Vikingelandsbyens formål og arbejdsopgaver skal fastlægges ved overgangen til denne model.

11. VIKINGELANDSBYENS PÆDAGOGIK OG MULIGHEDER

Grundlaget

Vi fik for to år siden frie hænder til at udvikle Vikingelandsbyen som et historisk værksted. Som grundlag fik vi et stykke jord, tre tomme grubehuse samt børn og unge i Albertslund kommunes daginstitutioner og skoler samt skovens gæster.

Formidlingen

Vikingetidens liv og levned er det stof, vi skal formidle. En historisk bevidsthed hos den enkelte er med et fint ord målet for det, vi skal nå med det pædagogiske arbejde. Vi betragter mennesket som et aktivt handlende væsen, der i samspil med andre ikke blot er medskaber af den verden, vi

alle lever i, men også af sig selv som menneske.

Hvordan skulle denne tankegang nu udformes i dagligdagen i en vikingelandsby i Albertslund. Albertslund har sin egen specielle baggrund. En ung nybyggerby, der med imponerende stædighed og fantasirigdom kæmper for at opbygge en række traditioner, kulturelle aktiviteter osv.

Vi måtte fra starten foretage nogle valg. Skulle formidlingen f.eks. være individ-, teknik- og produktorienteret?

Skulle der være tilbud som f.eks.: Kom og smed din egen kniv! Snit din egen ske! Flet dit eget smykke! Hvordan skulle vi tackle børnenes "Tivoli-kultur" (Nu har jeg prøvet fire ting. Jeg mangler kun seks klip, så har jeg været det hele igennem!)?

3 principper	Vi valgte tre bærende principper for Vikingelandsbyens pædagogik: Medbyggertanken, fordybelse og kvalitet, tæthed og nærvær i arbejdet.
Medbyggertanken	Vikingelandsbyen vokser og udvikler sig i takt med den indsats brugerne yder sammen med os. - Har vi stået sammen i lergraven og æltet ler og hestemøg med fødderne og bagefter med hænderne bygget en bage- eller røgeovn af det, - har vi været i skoven for at fælde træer og ved fælles hjælp slæbt dem hjem og forvandlet dem til hegn, - har vi i vævehuset brikvævet bånd til landsbyens dragter eller i smedjen smedet beslag og søm til fårefoldens stente, så er vi ikke helt de samme mennesker som før. Vi har lært noget om vikingetidens mennesker og deres liv, teknik og dygtighed. Men vi har også skabt noget nyt og lært noget om os selv og hinanden. Vikingelandsbyen er blevet mere "vores landsby". En gruppe børn brokkede sig efter nogle dage i Vikingelandsbyen over, at bondemanden kørte tværs over "vores mark", som de sagde, og så med traktor! Andre spørger f.eks.. når vi tilfældigt møder dem ude i byen, hvor langt vi er kommet med hegnet.
Tæthed og nærvær	Vi lægger vægt på tæthed og nærvær i Vikingelandsbyens pædagogik. Når vi dagligt deler børnene op i 3-4 grupper, er det, fordi det giver mulighed for det nærvær, der er nødvendigt, for at børnene skal få en klar fornemmelse af, at den opgave,

Fordybelse og
kvalitet

vi skal løse i dag, er livsvigtig for landsbyens eksistens. Det er en dag, hvor alle de forskellige gøremål hænger sammen og er lige nødvendige. Mange børn - og her især børn med problemer af forskellig art - er gået hjem med en stor "sejr" på det grundlag. Vi kan allerede nu efter to år opleve gensynsglæde og arbejde ud fra kendskab til hinanden.

Fordybelse og kvalitet i arbejdet er i dagens Danmark utrolig vigtigt, vi mærker det klart og tydeligt hver dag. Der er i almindelighed en tendens til, at alt skal gå stærkt og være hurtigt færdigt, så man kan prøve noget nyt. Ingen kan lave kvalitet uden at fordybe sig og tage sig god tid til at være omhyggelig med arbejdet. Det gælder i dag, men det bliver helt tydeligt, når man forsøger at eftergøre vikingetidens håndværkere. Det oplever børnene, og de kommenterer det: Det er hårdt at være viking. Det tager lang tid, osv. Vi ser mange, der også på enkeltdagsbesøg får oplevelsen af at blive grebet af materialet, værktøjet og teknikken og bliver ved og ved med arbejdet, indtil de skal hjem.

Eksempler

Nogle eksempler på fordybelse:

Den 6.-klasse, der som tidligere nævnt arbejdede i en uge med forskelligt håndværk, kom tæt på flere ting. Vikingetidens viden om og udnyttelse af naturens materialer: Hvordan pils bøjelige og føjelige egenskaber udnyttes funktionelt til fremstilling af kurve. Hvordan elmetræets spændstige og seje egenskaber udnyttes til fremstilling af buer som jagt- og krigsvåben. Pilespidsens udvikling i form som et led i "våbenkapløbet". Slagtning som en naturlig forudsætning for at få kød på spiddet. I betragtning af opgavernes svære karakter og et par dage med skybrud klarede børnene det fantastisk. Knækkede buer eller genstridige problemer med skævheder og hårdheder i elmetræet blev forstået som en læreproces. Vi havde på forhånd aftalt at ugens arbejde skulle deles mellem Vikingelandsbyen og klassen. Resultatet blev at vi indgik forskellige handler med børnene. Flot gjort af 6.A.

En børnehavegruppe brugte flere besøg i landsbyen som inspiration til et koloniophold som vikinger. Bagefter ville de gerne besøge os for at vise os deres dragter og udstyr og fortælle deres historie. Det er dejligt at opleve børnenes stolthed, glæde og engagement.

Næsten hver dag dyrker vi vikingetidens idræt med de besøgende børnegrupper. Som omtalt tidligere gik fire fritidshjemsgrupper i efterårsferien lidt videre. Med afholdelse af Riisbyleikene grundlagde vi en ny tradition helt i vikingetidens ånd. Foruden at udvide det vante idrætsbegreb kan vi slå hul på en del firkantede normer for dyrkelse af sport. Begrebet "snyd" og forestillinger om millimeterretfærdighed kender vi ikke til! Flere af deltagerne havde fattet vikingetidens idealer og kæmpede videre på trods af at blodet flød.

Handler med børnene

Pædagogikken udvikler sig løbende i et samspil med grupperne og de voksne. Et eksempel er vores dyrkelse af vikingetidens handel. Det opstod helt tilfældigt, da en pige ville sælge den kurv hun havde arbejdet på i fire dage for 10 kr. Nu handler vi på vikingemaner. Vi fortæller at vi har brug for garn, uld, skind, høns o.l. Vi betaler med naturalier, som børnene er interesserede i: thorshamre, pilespidser, hornperler osv. Det kan være svært for børnene at forstå. En dreng ønskede sig så meget en thorshammer i tin, at han til sidst, inden han skulle hjem, hentede sin skoletaske og tømte den for dyrebare actionman-figurer. Da vi bad ham om at "fjerne det", fordi vi fik "ondt i øjnene" og ikke vidste hvad det var, kiggede han lamslået på os. Han troede, at næsten alt kunne købes med disse figurer. Nogle dage senere ringede hans mor og bad om hjælp. Han stod i døren med en død muldvarp, som han bestemt mente, at Jørgen og Jørgen kunne bruge. Efter at den havde været i fryseren et par dage, kom han ud i landsbyen med den. Vi vurderede, at vi nok kunne bruge den, hvis han hjalp med at pelse den, så vi kunne garve skindet og sy en pung af den. Under intens koncentreret opmærksomhed fra kammeraterne gik handelen i orden, og alle var blevet lidt klogere.

Besøgslængder

Vi vil fortsætte med at variere tilbudet, så vi både har endagesbesøg og fleredagesbesøg - enten flere dage i sammenhæng eller enkeltdage med en forberedelsestid ind imellem. Desuden skal der være plads til ugebesøg med specielle opgaver. På den måde vil vi bedre kunne udvikle indholdet. Ugeforløbene giver afsmitning på enkeltdagsbesøgene osv.

Flere får forhåbentlig inspiration til at bruge enkeltdage bevidst som inspiration til eller som en del af et længere forløb i skolen eller på institutionen. Vi mærker klart, at gruppernes forberedelse og de voksnes entusiasme giver et bedre besøgsforløb.

Medbygprojekter

Når vi får et multihus, vil vi lægge op til medbyg fra forskellig side f.eks. på et kommende langhus. Der kan blive tale om unge i jobtilbud, om en 10.-klasses samlede praktiktimer, om faglærer-hold eller om medbyg i forbindelse med åbent-hus arrangementer eller arbejde i en venneforenings regi. Et færdigbygget langhus åbner op for, at vi i forbindelse med lejrskolelignende ophold i endnu højere grad kan efterleve vores ideer om tæthed, nærvær, kvalitet og fordybelse.

Da vi startede for to år siden, sagde Jens Henrik Jønsson og Yvonne Svendsen, at Vikingelandsbyen skal være et "center for oplevelse". Det vil vi arbejde videre på, når vi ses igen i vikingetåret 995.

Hilsen fra Jørgen og Jørgen